

УДК 347.45/.47

Ревенко Н.Ю., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В.М., старший викладач

СУТНІСТЬ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ПУБЛІЧНОЇ ОБІЦЯНКИ ВИНАГОРОДИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ КОНКУРСУ

З прийняттям і введенням в дію Цивільного кодексу України 2003 р. значних змін зазнає правове регулювання зобов'язань з публічної оцінки винагороди, одним із різновидів яких є зобов'язання з публічної обіцянки винагороди за результатами конкурсу (публічний конкурс). Такі зобов'язання часто використовуються для визначення найкращого вирішення завдання шляхом змагання учасників конкурсу. Враховуючи позадоговірний характер зазначеного зобов'язання, що приводить до неможливості сторонами самостійно визначити свої права і обов'язки, дуже важливим є визначення змісту зобов'язання в цивільно-правових нормах.

Конкурс у буквальному перекладі з латини означає зіткнення, зустріч. У цивільному праві – змагання кандидатів, претендентів для виявлення кращих на право організації і (або) здійснення діяльності, направленої на досягнення яких-небудь соціально-корисних цілей [3, с. 103].

Конкурс як різновид недоговірних зобов'язань, а саме вид публічної обіцянки винагороди, що передбачає порівнюваність результатів, регулюється статтями 1150 – 1157 ЦК України. Мета конкурсу ніколи не може полягати лише в тому, щоб тільки визначити найкраще вирішення завдання. Кінцева мета конкурсу – застосування отриманого результату на практиці, використання його у виробництві тощо.

Конкурс (змагання) має право оголосити фізична або юридична особа (засновник конкурсу). Залежно від залучення засновником конкурсу до участі в конкурсі або широкого загалу, або обмеженого кола осіб, визначених до оголошення конкурсу, публічні конкурси поділяються на відкриті і закриті. Оскільки сама назва конкурсу «публічний» свідчить про необмежене коло учасників, не зовсім послідовним є підхід законодавця по віднесенню закритого конкурсу до публічного.

Сучасні вітчизняні науковці, як правило, відкидають теорію публічної обіцянки винагороди як договору, укладеного під умовою, чи як публічної оферти. Серед українських цивілістів утвердився підхід, згідно з яким

публічна обіцянка винагороди є одностороннім правочином [2, с. 22].

Отже, більшість учених розглядає публічну обіцянку винагороди як чотири окремі односторонні правочини, що в сукупності породжують зобов'язання. Виходячи саме з такого розуміння публічної обіцянки винагороди, при прийнятті Цивільного кодексу України публічна обіцянка винагороди отримала своє закріплення в розділі недоговірних зобов'язань, а не серед договорів.

Прийнято вважати, що для того, щоб у засновника конкурсу виник обов'язок щодо виплати нагороди переможцеві, необхідна наявність сукупності таких юридичних фактів:

- 1) оголошення конкурсу;
- 2) виконання роботи (дії), яка є предметом конкурсу;
- 3) надання учасником роботи на конкурс;
- 4) визнання учасника конкурсу переможцем [4, с. 828].

Основними рисами конкурсу вважають те, що обіцянка повинна бути публічною; винагорода виплачується переможцеві незалежно від його права на одержання інших виплат; винагорода обіцяється за кращий результат [2, с. 64].

Істотними умовами публічної обіцянки винагороди є 1) визначення предмета конкурсу; 2) встановлення строку подання на конкурс творів чи виконання певної дії; 3) визначення нагороди (премії), яка виплачується переможцеві конкурсу [5, с. 639].

Таким чином, виникнення розглядуваного зобов'язання з чотирьох односторонніх правочинів, які послідовно розгортаються у часі і характеризують виникнення зобов'язання як певний процес, що має часовий вимір (змагання), а не відбувається одномоментно: а) оголошення конкурсу; б) виконання роботи (дії), яка є предметом конкурсу; в) надання результатів конкурсу; г) прийняття оціночного рішення та визнання учасника конкурсу переможцем.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 453-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
2. Ігнатенко В. М. Конкурс в цивільному праві України / В. М. Ігнатенко // Проблеми законності. – 2000. – № 42. – С. 61 – 67.
3. Ігнатенко В. М. Публічна обіцянка винагороди за результатами конкурсу / В. М. Ігнатенко // Державне будівництво та місцеве самоврядування. Вип. 6. – Х.: Право, 2003. – С. 102 – 111.
4. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – [4-те вид., перероб. і доп.]. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – Т. II. – 1055 с.
5. Цивільний кодекс України: наук.-практ. коментар / за заг. ред. Є. О. Харитонова, О. І. Харитонової, Н. Ю. Голубевої. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Правова єдність, 2009. – 744 с.